

ÅLESUND KOMMUNE

Kontrollutvalget

MØTEINNKALLING

Kopi til: Ordfører
Revisor
Rådmann

Medlemmene av
Kontrollutvalget

INNKALLING TIL MØTE I ÅLESUND KONTROLLUTVALG

Mandag 16. april, kl. 14.00, Sekretariatets lokaler i Lerstadvegen 545

Eventuelt forfall meldes til sekretariatet på 70172158/926 11735 eller på epost til <mailto:bjorn.tommerdal@sksiks.no>

SAKSLISTE

- Sak 05/18 Godkjenning av møtebok fra møtet 15.02.2018.
- Sak 06/18 Skisse til barnevern – oppfølging av sak 04/18.
- Sak 07/18 Forvaltningsrevisjon av ÅRIM (Ålesundregionens interkommunale miljøsekskap IKS).
- Sak 08/18 Mottatt forespørsel fra Hans Kjetil Knutsen (Ålesundlista) vedrørende digitaliseringsstrategi i Ålesund kommune.
- Sak 09/18 Kontrollrapport 2017 vedrørende skatteoppkreverfunksjonen for Ålesund kommune.
- Sak 010/18 Ålesund kommunes byggesaksbehandling. Orientering ved plansjef Ole Søvik.

Eventuelt

Torgrim Finnes
leder
(sign.)

Sak 05/18 Godkjenning av møtebok fra møtet 15.02.2018.

MØTEBOK

Møtedato: 15.02.2018, kl. 14.00 – 1645.

Møtested: Lerstadvegen 545

Møtet ble ledet av: Torgrim B. Finnes

Til stede for øvrig: Terje Storm Unhjem, Torbjørg, Fossum, Terri-Ann Senior og Thor Hansen

= 5 voterende

Ellers møtte:

Fra kontrollutvalgssekretariatet: - juridisk rådgiver Kjetil Kvammen

Fra kommunerevisjonen: - Kst. dgl. leder Kurt Løvoll

- Svein Ove Otterlei

Fra kommuneadministrasjonen: - rådmann Liv Stette

- kommunalsjef Ronny Frekhaug

- advokat Kristin Otterlei, kommuneadvokatens stab

Fra ÅRIM (under sak 1 og 2): - kommunikasjonssjef Ingeborg Ukkelberg

- økonomisjef Tor Langlo-Johansen

Innkallingen ble godkjent.

Sak 01/18 Godkjenning av møtebok fra møtet 05. desember 2017

Utkast til møtebok var på forhånd utsendt til medlemmene.

Kontrollutvalgets enstemmige vedtak:

Møteboken godkjennes slik den er fremlagt i møtet.

Sak 02/18 Eierskapskontroll for Ålesundsregionens interkommunale miljøelskap IKS (ÅRIM)

Under denne saken ble forvaltningsrevisjonsrapport av 15.02.2018 vedrørende Ålesundsregionens interkommunale miljøsekskap IKS (ÅRIM) utdelt til kontrollutvalgets medlemmer.

Svein Ove Otterlei gjennomgikk hovedinnholdet i rapporten av 28.11.2017 vedrørende den utførte eierskapskontrollen.

Utvalget drøftet ulike sider ved forhold som kommer frem i rapporten.

Kontrollutvalgssekretariatets innstilling:

Kontrollutvalget legger fram rapporten for bystyret med følgende innstilling:

1. Bystyret tar rapporten til orientering.
2. Bystyret ber rådmannen om å legge fram en sak om oppgavefordelingen mellom ÅRIM og Bingsa Næring.
3. Bystyret ber rådmannen om å legge fram en sak om samordning av strategiene til ÅRIM, Bingsa Næring og Tafjord Kraftvarme AS.
4. Bystyret ber rådmannen om å vurdere å ta et initiativ ovenfor Sunnmøre Regionråd med sikte på å gi dem en rolle i opplæringen av politikere som har verv i styrende organer, og eventuelt vurderer andre funksjoner regionrådet kan ha i forhold til eierskapsstyringen.

Kontrollutvalgets enstemmige vedtak:

Kontrollutvalget legger fram rapporten for bystyret med følgende innstilling:

- 1. Bystyret tar rapporten til orientering.**
- 2. Bystyret ber rådmannen om å legge fram en sak om oppgavefordelingen mellom ÅRIM og Bingsa Næring.**
- 3. Bystyret ber rådmannen om å legge fram en sak om samordning av strategiene for ÅRIM, Bingsa Næring og Tafjord Kraftvarme AS innen utgangen av 2019.**
- 4. Bystyret ber rådmannen om å vurdere å ta et initiativ ovenfor Sunnmøre Regionråd med sikte på å gi dem en rolle i opplæringen av politikere som har verv i styrende organer, og eventuelt vurderer andre funksjoner regionrådet kan ha i forhold til eierskapsstyringen.**

Sak 03/18   Oppdatering av plan for forvaltningsrevisjon

Kontrollutvalgssekretariatets innstilling:

1. Kontrollutvalget tar oppdateringen av Plan for forvaltningsrevisjon til orientering.
2. Utvalget foreslår følgende områder for videre undersøkelser:

- Rutiner for vurdering av nære relasjoner og fosterforeldre i omsorgsovertakinger.
- Vurdering av fremdrift av vedtatte investeringsprosjekter i ÅKE

Kontrollutvalgets enstemmige vedtak:

- 1. Kontrollutvalget tar oppdateringen av Plan for forvaltningsrevisjon til orientering**
- 2. Utvalget foreslår følgende områder for videre undersøkelser:**
  - 2.1. Vurdering av fremdrift av vedtatte investeringsprosjekter i ÅKE**
  - 2.2. Utvalget ber om en projektskisse vedrørende undersøkelser av rutiner innen barneverntjenesten**

Sak 04/18 Orientering om tilsynssak – barneverntjenesten i Ålesund

Under denne saken ble møtet lukket med hjemmel i kommuneloven § 31 nr.2.

Kommunens ekspedisjon av 08.11.2017 til kontrollutvalgssekretariatet vedlagt fylkesmannens tilsynsrapport av 03.10.2017 ble fremlagt og gjennomgått av advokat Kristin Otterlei og rådmann Liv Stette.

Kontrollutvalgets enstemmige vedtak:

De fremlagte opplysninger tas til orientering.

Da det ikke forelå flere saker til behandling, ble møtet hevet.

Torgrim B. Finnes
leder

(sign.)

Terje Storm Unhjem
nestleder

(sign.)

Torbjørgh Fossum
medlem

(sign.)

Terri-Ann Senior
medlem

(sign.)

Sak 06/18 Skisse til barnevern – oppfølging av sak 04/18.

Bakgrunn:

Saken er en direkte oppfølging av kontrollutvalgets behandling av sak 3/18, punkt 2.

Vedlagte forslag til prosjektplan fra Kommunerevisjon3 ved revisor Svein Ove Otterlei er meget beskrivende for det videre arbeidet, og har også vært forelagt rådmann Liv Stette.

Saken legges frem med følgende forslag til

vedtak:

Kontrollutvalget i Ålesund vedtar framlagte prosjektplan, datert 6. april 2018 og igangsetter arbeidet med forvaltningsrevisjon av rutiner innen barnevern i Ålesund.

Bjørn Tømmerdal
dagleg leiar
Sunnmøre kontrollutvalsekretariat

6. april 2018

FORVALTNINGSREVISJONSPROSJEKT

Gjennomgang av rutiner innen barnevern i Ålesund kommune

PROSJEKTPLAN

I en alvorlig tilsynssak vedrørende et fosterbarn konkluderte fylkesmannen med at fosterfamilien ikke var godkjent som fosterhjem. Videre at det ikke var gjort oppfølgingsbesøk i tråd med regelverket. Dette prosjektet har som formål å gjøre en gjennomgang av rutiner som vedrører disse forholdene.

I sak 03/18 den 15. februar 2018 under en rullering av plan for forvaltningsrevisjon ble det gjennomført en drøftelse i utvalget i forhold til innrettingen på en eventuell undersøkelse. Kontrollutvalget bad om en prosjektskisse vedrørende undersøkelser av rutiner innen barneverntjenesten.

1. PROBLEMSTILLINGER

Prosjektet vil ha følgende problemstillinger:

Problemstilling 1: Plassering i fosterhjem

Har Ålesund kommune rutiner som sikrer at:

- a) Det gjøres en vurdering av muligheten for å plassere barnet i familie eller nettverk?
- b) Alle fosterhjem er godkjent?
- c) Alle fosterhjem har en avtale i tråd med regelverket?

Problemstilling 2: Oppfølging av fosterhjem

Har Ålesund kommune rutiner som sikrer at:

- a) Barneverntjenesten gjennomfører det antall fosterhjemsbesøk som regelverket stiller krav om?
- b) Tilsynspersonene gjennomfører det antall tilsynsbesøk i fosterhjemmene som regelverket stiller krav om? Herunder: Har alle barn under omsorg oppnevnt en tilsynsperson?

Problemstilling 3: Strategi for å sikre kontinuitet

Har rådmannen en strategi for å sikre det enkelte barn kontinuitet med hensyn til tilsynsperson?

2. REVISJONSKRITERIER

Revisjonsforskriften angir at det skal etableres revisjonskriterier for det enkelte forvaltningsrevisjonsprosjekt. Revisjonskriterier er de krav eller normer som de innsamlede data blir vurdert opp mot. Disse skal være begrunnet i, og utledet fra, autoritative kilder innenfor det reviderte området.

Kommuneloven legger ansvaret for at kommunen er gjenstand for en betryggende kontroll til rådmannen, jmf. § 23. Det innebærer at rådmannen må ha nedfelt et sett med gode prinsipper som gjør at bystyret kan forvente at viktige mål blir nådd.

Et av disse målene er å overholde lover og regler.

Vi viser også til COSO-rammeverket som en etablert norm for styring og kontroll.

I tillegg til dette, vil vi i all hovedsak ta utgangspunkt i forskrift om fosterhjem, retningslinjene for fosterhjem og departementets rutinehåndbok for kommunenes arbeid med fosterhjem.

Vi skal videre gjøre en nærmere konkretisering av revisjonskriteriene.

Det går fram av forskrift om fosterhjem § 1 at med fosterhjem menes:

- a) private hjem som tar imot barn til oppfostring på grunnlag av barneverntjenestens beslutning om hjelpetiltak, eller i samband med omsorgsovertakelse
- b) private hjem som skal godkjennes når foreldrene selv plasserer utenfor hjemmet

Barn fra Ålesund kan bli plassert i andre kommuner, og tilsvarende kan barn fra andre kommuner bli plassert i Ålesund. Med begrepet fosterhjems kommunen menes kommune der fosterhjemmet ligger, mens begrepet omsorgskommunen refererer til kommunen der barneverntjenesten har omsorgsansvaret.

Fosterhjemsforskriften § 2 angir at det er Bufetat som har ansvar for rekruttering og formidling av fosterhjem, og å gi fosterhjemmene nødvendig opplæring og generell veiledning.

Problemstilling 1: Plassering i fosterhjem

Problemstilling 1a: Har kommunen rutiner som sikrer at det gjøres en vurdering av muligheten for å plassere barnet i familie eller nettverk?

Fosterhjemsforskriften § 4 angir at ved valg av fosterhjem til et barn skal barneverntjenesten legge avgjørende vekt på hensynet til barnets beste. Videre at barneverntjenesten må vurdere om fosterforeldrene har de nødvendige forutsetninger til å ivareta det enkelte barns særlige behov.

Det blir også presisert at barneverntjenesten alltid skal vurdere om noen i barnets familie eller nære nettverk kan velges som fosterhjem. Det går fram av retningslinjene at:

Vurderingsplikten innebærer at barneverntjenesten alltid må kartlegge mulighetene for en slik plassering. Utgangspunktet gjelder dette både der medlemmer av barnets familie eller nære nettverk selv ber om å bli vurdert som mulig fosterhjem, og der det ikke blir satt fram noe slikt ønske. Det er imidlertid ikke meningen at barneverntjenesten skal bruke mye tid på å

kartlegge barnets familie eller nære nettverk der det er åpenbart at disse av faglige grunner og/eller av hensyn til barnets beste ikke vil kunne godkjennes som fosterforeldre.

Problemstilling 1b: Har kommunen rutiner som sikrer at alle fosterhjem er godkjent?

Fosterhjemsforskriften § 5 angir at plassering i fosterhjem ikke skal foretas før fosterhjemmet er godkjent, med mindre godkjenning før plassering ikke lar seg gjennomføre. Videre at det er:

Barneverntjenesten i fosterhjems kommunen har ansvaret for å godkjenne fosterhjemmet. Barneverntjenestene i fosterhjems kommunen og omsorgskommunen kan inngå avtale om at barneverntjenesten i omsorgskommunen skal godkjenne fosterhjemmet. Avtalen skal være skriftlig.

Fosterhjemmet kan bare godkjennes dersom barneverntjenesten har undersøkt fosterhjemmet og funnet at fosterforeldrene oppfyller de generelle kravene og at plassering i fosterhjemmet er til det aktuelle barnets beste.

Barneverntjenesten skal ha innhentet opplysninger om fosterfamiliens helsetilstand og har ansvaret for at fosterforeldrene legger frem politiattest og for å vurdere om andre som bor i fosterhjemmet skal legge fram politiattest.

Problemstilling 1c: Har kommunen rutiner som sikrer at alle fosterhjem har en avtale i tråd med regelverket?

Fosterhjemsforskriften § 6 angir at barneverntjenesten i omsorgskommunen og fosterforeldrene skal inngå skriftlig avtale om barneverntjenestens og fosterforeldrenes forpliktelser. Avtalen skal om mulig inngås før barnet plasseres i fosterhjemmet. Barneverntjenesten og fosterforeldrene skal gjennomgå avtalen minimum en gang i året og foreta eventuelle endringer.

Ved fosterhjems plassering etter vedtak om omsorgsovertakelse, skal skjema utarbeidet av Barne- og familiedepartementet (fosterhjemsavtalen) benyttes. Ved fosterhjems plassering etter beslutning om hjelpetiltak skal fosterhjemsavtalen benyttes så langt den passer.

Problemstilling 2: Oppfølginga av fosterhjem

Problemstilling 2a: Har kommunen rutiner som sikrer at barneverntjenesten gjennomfører det antall fosterhjemsbesøk som regelverket stiller krav om?

Fosterhjemsforskriften § 7 angir at barneverntjenesten i omsorgskommunen skal følge opp og føre kontroll med hvert enkelt barns situasjon i fosterhjemmet. Barneverntjenesten skal besøke fosterhjemmet så ofte som nødvendig for å kunne oppfylle sitt ansvar, men minimum 4 ganger i året.

Dersom barneverntjenesten vurderer forholdene i fosterhjemmet som gode kan barneverntjenesten vedta at antall besøk skal reduseres til minimum 2 ganger i året for barn som har vært plassert i fosterhjem i mer enn 2 år. Det blir presisert i rutinehåndboken at et slikt vedtak skal være skriftlig dokumentert og at fosterforeldrene bør uttale seg før slikt vedtak fattes. Videre blir det vist til at vedtaket bør innarbeides i fosterhjemsavtalen ved revurdering av denne.

I rutinehåndboken går det også fram at:

... barneverntjenestens arbeid skal dokumenteres i form av skriftlige beslutninger, planer, referater fra møter, journalnotat, skriftlig saksbehandling knyttet til godkjenning av fosterforeldre, etablering av tilsyn, rapporter, fremlagte attester og lignende.

Skriftlig dokumentasjon er med på å sikre partenes rettigheter. Mangelfull dokumentasjon kan innebære at det i ettertid er vanskelig å få oversikt over hva som har skjedd.

Problemstilling 2b: Har kommunen rutiner som sikrer at tilsynspersonene gjennomfører det antall tilsynsbesøk i fosterhjemmene som regelverket stiller krav om? Herunder: Har alle barn under omsorg oppnevnt en tilsynsperson?

Fosterhjemsforskriften § 8 angir at fosterhjemskommunen skal føre tilsyn med hvert enkelt barn i fosterhjem fra plasseringstidspunktet frem til barnet fyller 18 år. Det skal føres tilsyn med at barnet får forsvarlig omsorg i fosterhjemmet og at de forutsetninger som ble lagt til grunn for plasseringen blir fulgt opp.

Dette er en kontroll med fosterhjemmet som kommer i tillegg til den kontroll med fosterhjemmet som barneverntjenesten selv skal utføre.

Det at kontrollen med fosterhjemmet skal utføres av en uavhengig tredje part skal bidra til å sikre barnets rettssikkerhet og trygghet. Spørsmålet om hvorvidt barnet får en tilfredsstillende omsorg skal altså være vurdert av to instanser med forskjellige ståsteder.

Det er i utgangspunktet den som fører tilsynet som har ansvaret for å gjennomføre det antall tilsynsbesøk som er nødvendig for å sikre et forsvarlig tilsyn. Det går likevel fram av rettlederen at barneverntjenesten må kunne be den som fører tilsyn om å øke antallet besøk, dersom det blir vurdert å være behov for det. Videre går det fram den som fører tilsyn skal som et minimum besøke fosterhjemmet 4 ganger i året.

For barn som er fylt 15 år, som har vært plassert i samme fosterhjem i mer enn 2 år kan barneverntjenesten vedta at tilsynet skal reduseres til minimum 2 ganger i året. Forutsetningene er at barneverntjenesten vurderer forholdene i fosterhjemmet som så stabile og gode at det ikke er behov for å føre tilsyn oftere enn 2 ganger i året samt at barnet samtykker.

Problemstilling 3: Strategi for kontinuitet

Problemstilling 3: Har rådmannen en strategi for å sikre det enkelte barn kontinuitet med hensyn til tilsynsperson?

Fosterhjemsforskriften § 8 angir også at fosterhjemskommunen skal legge vekt på å gi tilsynsoppgaver til personer som kan utføre oppgaven over tid.

Det å sikre det enkelte barn kontinuitet i forhold til sin tilsynsperson, er altså et lovkrav og dermed en målsetning. Det å nå sine målsetninger krever en planmessig strategisk tilnærming. Rådmannen bør av den grunn ha en strategi for å sikre det enkelte barn kontinuitet med hensyn til tilsynsperson.

3. METODE OG GJENNOMFØRING

En rutinebeskrivelse er en nødvendig betingelse for å sikre overenstemmelse med et regelverk, men det er ikke en tilstrekkelig betingelse.

I tillegg til en rutine, må en også ha en oppfølgingsprosedyre som sikrer at rutinen blir fulgt. En del av prosjektet blir å identifisere denne prosedyren. Det vil også bli gjort en gjennomgang av et utvalg av saker for å prøve å si noe om hvor effektiv denne oppfølgingsprosedyren er.

Prosjektet vil bli gjennomført i samsvar med følgende framdriftsplan:

- Oppstartsmøte med rådmann
- Gjennomgang av rutiner og dokumenter som vedrører fosterhjem
- Intervju med sentrale personer innen barnevernstjenesten
- Stikkprøveundersøkelse
- Utarbeiding av rapport
- Sluttmøte med rådmann

Det er vår vurdering at dette skal gi et tilstrekkelige grunnlag for å gi svar på problemstillingene angitt ovenfor.

4. TIDSPLAN

Prosjektet inkluderer forberedelse, utarbeidelse av problemstillinger og prosjektplan, forberedelse og gjennomføring av datainnsamling, analyse av data, utarbeiding av rapport og kvalitetssikring.

En tar sikte på et oppstartsmøte med rådmannen i starten av mai 2018.

Et høringsutkast til rapport er planlagt å foreligge innen utgangen av oktober 2018. Det er vanligvis en høringsperiode på tre uker etter dette.

Svein Ove Otterlei
oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor

Sak 07/18 Forvaltningsrevisjon av ÅRIM (Ålesundregionens interkommunale miljøselvskap IKS).

Bakgrunn

Ålesund kontrollutvalg vedtok en prosjektplan 12. april 2016, om å gjennomføre en selskapskontroll av Ålesundregionen interkommunale miljøselvskap IKS. En selskapskontroll er innholdsmessig delt i to komponenter – eierskapskontroll og forvaltningsrevisjon.

Det blir levert to rapporter. Denne rapporten omhandler forvaltningsrevisjonen. Eierskapskontrollen ble avlagt 16. november 2017, og ble behandlet i Ålesund kontrollutvalg den 15. februar 2018 og i Ålesund bystyre 22. mars 2018.

Rapporten er sendt på høring til Ålesundregionen interkommunale miljøselvskap IKS, Sykkylven Energi AS og deltakerkommunene i tråd med praksis den 21. november 2017.

Effektivitet

Prosjektet hadde også en problemstilling som var formulert slik:

Gjennomfører selskapet systematiske undersøkelser for å sikre effektiv drift?

Ved etableringen av ÅRIM var hensynet til kostnadseffektivitet et sentralt moment. Videre er det innenfor selvkostområdene en stor risiko for at ineffektivitet litt for enkelt lar seg innarbeide i gebyrgrunnet.

Rapporten har en utførlig beskrivelse av ÅRIMs system for undersøkelser av måling av effektivitet.

Undersøkelsene som selskapet gjennomfører, og resultatene av disse, synes tilfredsstillende.

Selvkostfond

Prosjektet hadde en problemstilling som var formulert slik:

Er håndteringen av selvkostfondene i tråd med regelverket?

Herunder skulle kommunerevisjonen se om det er lagt renter på selvkostfondene, undersøke i hvilken grad fondene er stabile i et 3 til 5 års perspektiv, og gi en vurdering av praktiseringen med to selvkostfond.

Det er ikke registrert noen vesentlige merknader fra kommunerevisjonen i forhold til problemstillingen.

Formålet med selvkostfond er å jevne ut de årlige kostnadene, slik at en kan ha et stabilt gebyrnivå. Fond både i ÅRIM og Ålesund kommune innebærer at kostnadene jevnes ut i to ledd.

Det generelt bilde for alle ÅRIM kommunene samlet, er en jevn økning i fondene. For de fleste kommunene er det en viss stabilitet i fondet. Når det gjelder den jevne økningen, så har kommunerevisjonen grunn til å tro at den vil stoppe opp, og at fondene heretter vil ligge noe mer stabilt.

En skal likevel merke seg at følgende:

Halvparten av kommunene ligger i området ca. 1 250 kr til 1 550 kr per abonnement, som nok er i det øvre området av nødvendig buffer.

Når det gjelder doble fond vurderer kommunerevisjonen det dit hen:

... at to selvkostfond er en lite heldig praksis, som kan gi opphav til et noe uoversiktlig system. Det at utførende selskap også har et selvkostfond, kan gi grobunn for spekulasjoner i forhold til at det blir gjort likviditetsmessige vurderinger ved fastsetting av pris.

Det er hovedsakelig to kostnadskomponenter som angir forskjellene i den enkelte kommunes tilknytningsform til ÅRIM. Den ene er håndteringen av administrasjon, fakturering og innkreving, mens den andre er forbrenningsavtalen med Tafjord Kraftvarme AS.

I rapporten har kommunerevisjonen analysert disse to kostnadskomponentene nærmere.

Kommunerevisoren anbefaler at de andre kommunene i påvente av at avtalene blir tiltransportert til ÅRIM, velger den modellen som er valgt i Skodje. Det vil sikre at en i mindre grad vil få utilsiktede konsekvenser av den prisingen som gjøres av kommunen. Alle abonnentene i alle deltakerkommunene vil da også få en mer påregnelig forbrenningskostnad. Om en kommune likevel ønsker å videreføre dagens modell, er det kommunerevisjonens råd at det i saken om fastsetting av gebyrene blir dokumentert og drøftet at prisdifferensieringen er bevisst og ikke ulovlig.

Kommunerevisjonen anbefaler at bystyret gjør en egen konkret vurdering av om en bør overføre utfaktureringen og innkreving til ÅRIM. Om kommunestyret velger å ikke overføre utfaktureringen, så bør Ålesund kommune ta stiling til praksisen med to selvkostfond. Kommunerevisjonens anbefaling er at ÅRIM i dette tilfellet avregner mot Ålesund kommune.

Selvkostfondet er fondet som administreres av Ålesund kommune selv, og per 31.12.16 stod det med en saldo på 13 190 678 kr, der 9 808 508 kr ble tilført i 2016 som følge en reversering av disposisjoner som ble gjort i 2015, samt en etterkalkulasjon. Utjevningsfondet er fondet som administreres av ÅRIM på vegne av Ålesund kommune, og det stod med en saldo per 31.12.16 på 7 455 743 kr.

husholdningsrenovasjon hadde altså en gjeld til abonnentene på 20 646 421 kr i alt ved utgangen av 2016, og det utgjør 1 552 kr per abonnent. Kommunerevisjonen nevner her at noe av dette ikke er gjeld som vil gå tilbake til abonnentene gjennom lavere gebyr. Noe vil bli belastet når de nærmere beregninger og etterkalkulasjon av etterdriftsforpliktelsene er klar.

Etterdriftsforpliktelser

I rapporten har kommunerevisjonen også reist etterdriftsforpliktelsene som et tema. Slike forpliktelser gjelder for flere kommuner i forhold til eldre avsluttede deponi. Kommunerevisjonens anbefaling er at det bli gjort en gjennomgang i forhold til å kartlegge de økonomiske forpliktelser ved eldre deponi i alle deltakerkommunene. Videre at dette koordineres med ÅRIM med sikte på å få til en løsning på hvordan slike forpliktelser bør håndteres fremover.

Opgavefordelingen

Status i oppgavefordelingen mellom Ålesund kommune og ÅRIM per i dag er slik:

Kommune	Har overført oppgavene med fakturering til ÅRIM	Har overført alt ansvar for næringsavfall til ÅRIM	Har overført avtalene om energigjenvinning til ÅRIM	Har overført all innsamling av kommunalt næringsavfall til ÅRIM	ÅRIM følger opp avvik på slamanlegg	ÅRIM bistår med opprydding av marin forsøpling
Ålesund	Nei	Nei	Nei	Nei, tatt ut i 2016	Nei	Nei

Kontrollutvalgssekretariatet vil vise til bystyrets behandling av eierskapsmeldingen i sak 025/18 den 22.03.18 I vedtaket punkt 2 går fram at

Bystyret ber rådmannen om å legge fram en sak om oppgavefordelingen mellom ÅRIM og Bingsa Næring.

Høringssvar

Ålesund kommune gav følgende tilbakemelding:

Rapporten påpeker at det ikke finnes hjemmel for å konstatere at to selvkostfond er ulovlig (her; både i ÅRIM og kommunen). ÅRIM benevner kommunen sitt fond som utjevningsfond. Det er en praktisk grei tilnæringsform at dette fortsetter. Drøftingen bør gå på hvor stort dette utjevningsfondet kan være.

Videre at:

Rapporten omtaler etterdriftsforpliktelser på gamle og løpende deponi. Dette har en økonomisk side og som også vil påvirke størrelsen på selvkostfondet i kommunen. Vi er inneforstått med at det må komme en snarlig avklaring rundt etterdriftsforpliktelsene.

Og at:

Når det gjelder prisdifferensiering på avfallsgebyret, samt tiltransportering av forbrenningsavtalen til ÅRIM, vil disse problemstillingene bli gjennomgått og drøftet i kommunen.

Konklusjon

De problemstillingen som reises i denne rapporten kan kanskje innarbeides i den gjennomgangen det vises til i punkt 2 i vedtaket ved behandling av eierskapsmeldingen. Eventuelt at de blir svart ut sammen med en egen sak om etablering av Bingsa Næring AS.

Kontrollutvalgssekretariatet vil anbefale rådmannen om å ta hensyn til de problemstillingen som reises i denne rapporten, slik at det blir gitt en anledning til å gjøre en politisk vurdering av disse i bystyret.

Når det gjelder etterdriftsforpliktelser på gamle og løpende deponi, så er det nå viktig at en får på plass en god måte å håndtere disse. Kontrollutvalgssekretariatet anbefaler at kontrollutvalget følger opp dette.

På bakgrunn av ovenforstående legges saken frem med følgende

innstilling:

1. Bystyret tar rapporten til orientering
2. Bystyret ber kontrollutvalget om å følge opp håndteringen av etterdriftsforpliktelsene.

Bjørn Tømmerdal
dagleg leiar
Sunnmøre kontrollutvalgssekretariat

**Sak 08/18 Digitaliseringsstrategi for Ålesund kommune 2017 – 2020,
Ålesund bystyrets sak nr. 155/17 – spørsmål om behandling i
kontrollutvalget**

Bakgrunn

Saken ble behandlet i bystyrets møte den 07.12.2017 hvor det ble gjort slikt enstemmig **vedtak:**

«Saken utsettes».

Kontrollutvalget har deretter mottatt brev av 12.12.2017 fra bystyrerepresentant/gruppeleder for Ålesundlista, Hans Kjetil Knutsen, med anmodning om på selvstendig grunnlag å se på ulike spørsmål i saken i forhold til gjeldende regelverk.

Gjennom politisk sekretariat har kontrollutvalgssekretariatet fått opplyst at bystyrets sak fortsatt er under behandling. Saken vil etter det opplyste ventelig komme opp til ny behandling i bystyrets møte 03.05.2018.

Vurdering

Kontrollutvalgets arbeid er etterfølgende og ikke en del av den politiske prosessen i kommunens saksbehandling.

Før utvalget foretar en drøftelse og prioritering av om en vil gå inn i saken, bør saken derfor være endelig ferdigbehandlet politisk.

Saken legges frem med følgende forslag til

vedtak:

Kontrollutvalget utsetter behandlingen av Hans Kjetil Knutsens henvendelse i brev av 12.12.2017 inntil saken er ferdig realitetsbehandlet i Ålesund bystyre.

Bjørn Tømmerdal
dagleg leiar
Sunnmøre kontrollutvalgssekretariat

Kontrollutvalget i Ålesund kommune

v/utvalgsleder Torgrim B. Finnes

I Ålesund bystyre 07.12.2017, sak 155/17 Digitaliseringsstrategi for Ålesund kommune 2017 - 2020, la undertegnede på vegne av Ålesundlista fram følgende forslag til vedtak:

1: Bystyret vedtar ikke forslaget til Digitaliseringsstrategi for Ålesund kommune 2017 – 2020.

2: Bystyret ber Rådmannen snarest vurdere om dagens praksis der administrasjonen gjør bytteavtaler med kommersielle teleoperatører skal videreføres eller stoppes.

3: Bystyret ber Kontrollutvalget undersøke nærmere om administrasjonens bytteavtaler med kommersielle teleoperatører har vært i tråd med kommunens krav om høy etisk standard på kjøp og salg av varer og/eller tjenester, om kjøp og salg av varer og/eller tjenester i disse avtalene har blitt verdifastsatt og fakturert etter regelverket for skatter og avgifter, og om denne praksisen har vært i tråd med kommunens eget innkjøpsreglement.

Saken kom ikke til behandling da bystyret enstemmig vedtok å utsette saken etter forslag fra Randi Asbjørnsen, Ålesundlista.

Undertegnede ønsker imidlertid at Kontrollutvalget på selvstendig grunnlag ser nærmere på disse forholdene. Og det konkrete utgangspunktet er at det i det framlagte forslaget til Digitaliseringsstrategi for Ålesund kommune 2017 – 2020 på 4. linje ovenfra på side 9 står, sitat:

«Det gjøres også bytteavtaler med kommersielle teleoperatører...»

Grunnen til at jeg vil be Kontrollutvalget se nærmere på disse forholdene er bruken av bytteavtaler, som kommunens administrasjon dermed selv bekrefter at de bedriver. Fra flere hold settes det store spørsmålstegn ved nettopp slik praksis.

Dette kan gjøres innenfor lovens grenser, men det er svært krevende, ikke minst knyttet til skatter og avgifter. Det skal dessuten være likhet for alle aktører, det skal være åpenhet om slike avtaler begge veier, de skal være i tråd med reglene for offentlig kjøp og salg, og det skal være i tråd med kommunens eget innkjøpsreglement.

Jeg vil her gjenta og understreke det samme som jeg sa i bystyret: Jeg har hverken kompetanse på eller informasjon om at bruken av disse bytteavtalene som er inngått av Ålesund kommune er regnskapsmessig ulovlige eller etisk tvilsomme. Men kompleksiteten i problemstillinga gjør at jeg likevel vil be Kontrollutvalget se nærmere på disse forholdene.

Ålesund 12.12.2017

Med vennlig hilsen

Hans Kjetil Knutsen

Bystyrerepresentant/gruppeleder for Ålesundlista

**Sak 09/18 Kontrollrapport 2017 vedrørende skatteoppkreverfunksjonen
for Ålesund kommune.**

Se vedlagte rapport fra Skatt Midt-Norge til Ålesund bystyre. Kontrollutvalget i Ålesund står som kopi på denne rapporten, og den legges frem for utvalget uten noe saksforberedelse. Hvis kontrollutvalget ønsker å kommentere eller ta opp ett eller flere tilfeller ved rapporten, står utvalget fritt til å gjøre dette.

Saken legges frem med følgende forslag til

vedtak:

Kontrollutvalget tar rapporten til orientering.

Bjørn Tømmerdal
dagleg leiar
Sunnmøre kontrollutvalsekretariat

Skatteetaten

Vår dato 15.02.2018	Din dato	Saksbehandler Karl Inge Klausen
800 80 000 Skatteetaten.no	Din referanse	Telefon 97492001
Org.nr 991733116	Vår referanse 2017/206319	Postadresse Postboks 2060 6402 Molde

Kommunestyret i Ålesund kommune
Postboks 1521
6025 ÅLESUND

Kontrollrapport 2017 vedrørende skatteoppkreverfunksjonen for Ålesund kommune

1. Generelt om faglig styring og kontroll av skatteoppkreveren

Skatteoppkreverens ansvar og myndighet følger av skattebetalingsloven og "Instruks for skatteoppkrevere" av 8. april 2014.

Skattekontoret har faglig ansvar og instruksjonsmyndighet overfor skatteoppkreverne. Det betyr at skattekontoret:

- plikter å yte veiledning og bistand i faglige spørsmål
- gjennom mål- og resultatstyring søker å legge til rette for best mulig resultater
- utfører kontroll av skatteoppkreveren

Grunnlaget for skattekontorets styring av skatteoppkreverne er "Instruks for skattekontorenes styring og oppfølging av skatteoppkreverne" av 1. januar 2014. Grunnlaget for skattekontorets kontroll av skatteoppkreverne er "Instruks for skattekontorenes kontroll av skatteoppkreverne" av 1. februar 2011.

Formålet med kontrollen er å avklare:

- om skatteoppkreveren har en tilfredsstillende intern kontroll for utførelsen av sine gjøremål
- om regnskapsføringen, rapporteringen og avleggelsen av årsrapport og årsregnskap er i samsvar med gjeldende regelverk
- om utførelsen av innkreivingsarbeidet og oppfølgingen av restansene er i samsvar med gjeldende regelverk
- om utførelsen av arbeidsgiverkontrollen er i samsvar med gjeldende regelverk

2. Om skatteoppkreveren

Skatteoppkreverfunksjonen for Ålesund kommune utøves av Nordre Sunnmøre kemnerkontor. Kemnerkontoret er skatteoppkrever for Ålesund, Giske, Sandøy, Norddal, Stordal, Ørskog, Skodje, Haram og Sykkylven.

I tillegg er det etablert et interkommunalt kontrollsamarbeid vedrørende arbeidsgiverkontroll. Her deltar kommunene Ålesund, Giske, Sandøy, Norddal, Stordal, Ørskog, Skodje, Haram, Sykkylven, Stranda, Sula, Herøy, Hareid, Ulstein, Sande, Volda og Ørsta.

Sum årsverk i henhold til skatteoppkreverens årsrapporter:

Antall årsverk 2017	Antall årsverk 2016	Antall årsverk 2015
18,0	15,8	15,0

De oppgitte årsverkene gjelder samlet for hele Nordre Sunnmøre kemnerkontor. Kemneren har i sin årsrapport bemerket at kontoret har tilstrekkelig med kompetanse og ressurser til å utføre arbeidsoppgavene som gjelder skatteregnskap og innfordring, men det har ikke vært tilstrekkelig med ressurser ved kontoret til å få utført arbeidsgiverkontroll i tilstrekkelig omfang. I tillegg til årsverkene i tabellen har kemneren i årsrapporten oppgitt at kontoret per 31.12.17 hadde 4,5 årsverk som er benyttet til arbeidsgiverkontroll i de andre kommunene som er med i den interkommunale arbeidsgiverkontrollordningen.

3. Måloppnåelse

Skatte- og avgiftsinngang

Skatteoppkreverens frist for avleggelse av årsregnskapet og årsrapporten er 20. januar 2018. Skattekontoret har mottatt det innen fastsatt frist.

Årsregnskapet for Ålesund kommune viser per 31. desember 2017 en skatte- og avgiftsinngang¹ til fordeling mellom skattekreditorene (etter fradrag for avsetning til margin) på kr 7 189 881 804 og utestående restanser² på kr 183 007 126, herav berostilte krav på kr 3 828 381.

Innkrevingsresultater

Tabellen viser innkrevingsresultatene per 31. desember 2017 for Ålesund kommune.

	Resultatkrav 2017 (i %)	Innbetalt av sum krav 2017 (i %)	Innbetalt av sum krav 2016 (i %)	Innbetalt av sum krav for regionen (i %)
Restskatt personlige skattytere 2015	95,00 %	94,31 %	93,86 %	96,46 %
Forskuddstrekk 2016	99,90 %	99,93 %	99,93 %	99,95 %
Forskuddsskatt personlige skattytere 2016	99,50 %	99,64 %	99,58 %	99,50 %
Forskuddsskatt upersonlige skattytere 2016	99,90 %	99,97 %	99,94 %	99,97 %
Restskatt upersonlige skattytere 2015	99,40 %	99,23 %	99,09 %	99,38 %
Arbeidsgiveravgift 2016	99,80 %	99,84 %	99,84 %	99,84 %

For Ålesund kommune er det gode resultater for de fleste skatteartene, bare for restskatt upersonlige skattytere og restskatt personlige skattytere er oppnådde resultat litt under fastsatt krav. Resultatkravene er felles for alle kommunene som inngår i Nordre Sunnmøre kemnerkontor, og kemneren har i sin årsrapport bemerket at kontoret samlet sett i all hovedsak nådde fastsatte krav. Det er kun restskatt upersonlige som har et negativt avvik på 0,7 % poeng. Årsaken til avviket er et krav på 4,9 millioner der likningen er påklaget, og kemneren bemerker at hele kravet sannsynligvis vil falle bort.

¹ Sum innbetalt og fordelt til skattekreditorene

² Sum åpne (ubetalte) forfalte debetkrav

Resultater for arbeidsgiverkontrollen

Kemneren for Ålesund kommune er tilsluttet den interkommunale kontrollordningen ved Nordre Sunnmøre kemnerkontor. Resultater for Nordre Sunnmøre kemnerkontor per 31. desember 2017 viser følgende iht. kemnerens resultatrapportering:

Antall arbeidsgivere i kommunen/kontrollordningen	Minstekrav antall kontroller (5 % av arbeidsgiverne)	Antall utførte kontroller i 2017	Utført kontroll 2017 (i %)	Utført kontroll 2016 (i %)	Utført kontroll 2017 region (i %)
3 466	173	147	4,2 %	2,5 %	4,6 %

Det oppnådde resultatet ligger noe under minstekravet på 5 %. Kemneren har i årsrapporten bemerket at det ikke har vært tilstrekkelig med ressurser ved kontoret til å få utført arbeidsgiverkontroll i tilstrekkelig omfang. Det har vært nyansettelser i 2016 og 2017, og det antas at de nye stillingene vil bedre situasjonen.

Kontrollordningen har også deltatt i ulike kontrollsamarbeid og aksjoner sammen med Skatteetaten, blant annet mot arbeidslivskriminalitet.

4. Skattekontorets kontroll av skatteoppkreveren

Skattekontorets kontroll av skatteoppkreverne i regionen utføres i henhold til en årlig plan, hvor behovet for kontroll av områdene skatteregnskap, innkreving og arbeidsgiverkontroll vurderes overordnet for hver skatteoppkrever. Samtlige områder vil derfor nødvendigvis ikke bli kontrollert hvert år.

Skattekontoret har for 2017 utført kontorkontroller av skatteoppkreveren for områdene skatteregnskap og innkreving.

Skattekontoret har i 2017 også gjennomført stedlig kontroll av skatteoppkreveren for områdene skatteregnskap og arbeidsgiverkontroll avholdt 3. og 4. mai 2017. Rapport er sendt skatteoppkreveren 22. juni 2017. Kemneren har gitt tilbakemelding på rapporten 10. juli 2017.

Skatteoppkrevers overordnede internkontroll

Basert på de kontrollene som skattekontoret har gjennomført, anser vi at skatteoppkreverens overordnede interne kontroll i det alt vesentlige er i samsvar med gjeldende regelverk.

Regnskapsføring, rapportering og avleggelse av årsregnskap

Gjennom kontrollene som skattekontoret har gjennomført, har vi gitt følgende pålegg:

Manuell endring bankkonto. Kemneren er i rapport av 22. juni 2017 pålagt å etablere rutiner som sikrer at dokumentasjonskravene som følger av "Retningslinjer for endring av bankkonto" for skattytere for ettertiden blir fulgt. I tilbakemelding fra kemneren datert 10. juli 2017 ble det påpekt at slike rutiner allerede ble etablert 4. mai 2017.

Ut over gitte pålegg anser vi likevel at regnskapsføringen, rapporteringen og avleggelsen av årsregnskapet i det alt vesentlige er i samsvar med gjeldende regelverk og gir et riktig uttrykk for skatteinngangen i regnskapsåret.

Skatte- og avgiftsinnkreving

Basert på de kontrollene som skattekontoret har gjennomført, anser vi at utførelsen av innkrevingsarbeidet og oppfølgingen av restansene i det alt vesentlige er i samsvar med gjeldende regelverk.

Arbeidsgiverkontroll

Basert på de kontrollene som skattekontoret har gjennomført, anser vi at utførelsen av arbeidsgiverkontrollen i det alt vesentlige er i samsvar med gjeldende regelverk.

5. Skattekontorets oppfølging av skatteoppkreveren

Skattekontoret avholdt 1. februar 2017 et styringsdialogmøte der Nordre Sunnmøre kemnerkontor deltok. I tillegg ble det avholdt et oppfølgingsmøte vedrørende arbeidsgiverkontroll 27. april 2017 der den interkommunale kontrollordningen ved Nordre Sunnmøre kemnerkontor deltok.

Med hilsen

Ida Moen
fung. avdelingsdirektør
avdeling for innkreving
Skatt Midt-Norge

Karl Inge Klausen

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikke håndskrevne signaturer.

Kopi til: Kontrollutvalget for Ålesund kommune
                 Rådmann/administrasjonssjef Ålesund kommune
                 Skatteoppkreveren for Ålesund kommune
                 Riksrevisjonen

Sak 010/18 Ålesund kommunes byggesaksbehandling. Orientering ved plansjef Ole Søvik.

Bakgrunn:

Kontrollutvalget i Ålesund kommune og daglig leder i kontrollutvalsekretariatet var i februar 2018 tilstede på NKRF (Norges kommunerevisors forbund) sin årlige kontrollutvalgkonferanse på Gardermoen. Her var et av temaene som ble presentert kontrollutvalgets rolle i undersøkelsen av byggesaksbehandlingen i Tjøme kommune.

Granskningen utført av BDO avdekket store feil og mangler ved byggesaksbehandlingen, bla habilitetskonflikter, brudd på etiske regler og feil i byggesaker.

For å forvise seg om at situasjonen ikke er slik i Ålesund kommune, ønsker kontrollutvalget å invitere plansjef Ole Søvik til å gi en orientering til utvalget. Plansjefen står fritt til å velge ut emner for sin gjennomgang, men kontrollutvalget forventer mulighet til å stille spørsmål undervegs.

Saken legges med dette frem uten innstilling til vedtak.

Bjørn Tømmerdal
dagleg leiar
Sunnmøre kontrollutvalsekretariat